

Новине у Закону о основама система образовања и васпитања

(*БИЋНО ЗА СРЕДЊЕ ШКОЛЕ*)

Народна скупштина Републике Србије донела је:

- Закон о изменама и допунама Закона о основама система образовања и васпитања,
- Закон о изменама и допунама Закона о предшколском васпитању и образовању,
- Закон о изменама и допунама Закона о основном образовању и васпитању и
- Закон о изменама и допунама Закона о ученичком и студентском стандарду.

Сви ови прописи објављени су у „Службеном гласнику РС” бр. 10/2019 од 15. 2. 2019. године, а ступили су на снагу 23. фебруара 2019. године.

У овом тексту дат је осврт на новине у Закону о основама система образовања и васпитања.

1) Члан 72. Закона, који регулише праћење и оцењивање ученика, претрпео је већи број корекција, а конкретно:

а) Принцип је да се ученик оцењује из обавезног предмета, изборног програма и активности, као и из владања, уместо досадашњег оцењивања из сваког наставног предмета и из владања.

б) Ученик се оцењује:

- најмање четири пута у полуодишту, а

- ако је недељни фонд часова обавезног предмета, изборног програма и активности један час – најмање два пута у полуодишту.

в) На основу праћења и вредновања током наставне године закључну оцену из:

- обавезног предмета,

- изборног програма и

- активности

утврђује Одељењско веће које чине наставници који предају ученику на предлог наставника, а оцену из владања на предлог одељењског старешине.

г) Ученик који је на крају школске године оцењен и има прелазне оцене:

- из свих обавезних предмета и

- из изборног програма други страни језик,

а оцењен је и из свих осталих изборних програма и активности, прелази у наредни разред.

2) Већи број корекција извршен је и у члану 73. Закона, који регулише оцењивање и напредовање ученика, а конкретно:

- Прецизирало је који се обавезни предмети, изборни програми, односно активности оцењују бројчано односно описно, као и да се описна оцена утврђује на крају првог и другог полуодишта.

- Прецизирало је да ученик који није оцењен из обавезног предмета, изборног програма и активности зато што је изостајао са наставе више од трећине од прописаног укупног годишњег броја часова и за кога се оцењивањем утврди да није достигао образовне стандарде на основном нивоу, полаже разредни испит.

Општи успех ученика средњег образовања и васпитања утврђује се:

- на крају првог и другог полуодишта,

- на основу аритметичке средине прелазних закључних бројчаних оцена из обавезних предмета, изборних програма, изузев верске наставе и грађанској васпитања, и оцене из владања.

Треба обратити пажњу на то да су у овом члану укинути ставови који су регулисали ко утврђује оцене за свих осам разреда основне школе и средњу школу, односно одељенско веће више не утврђује оцене ученика из предмета од првог до четвртог разреда основне школе на предлог наставника разредне наставе, као ни оцене ученика из предмета од петог до осмог разреда основне школе и оцене ученика средње школе на предлог предметног наставника.

4. У глави V Закона – ПРАВА ДЕТЕТА И УЧЕНИКА, ОБАВЕЗЕ И ОДГОВОРНОСТИ УЧЕНИКА – изменењена су два члана.

1) Измењен је члан 82, који регулише приговор на оцењивање, оцену и испит.

Циљ измена овог члана је прецизирање терминолошких одредница у погледу врсте приговора на оцену из предмета, програма, активности и владања, као и врсте приговора на испит. Осим тога, регулишу се и ситуације у којима директор решењем поништава закључну оцену и упућује ученика на полагање испита.

Новине у члану су следеће:

2. Допуном у члану 43. Закона Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања у свој састав сада убраја, поред постојеће три, и четврту организациону јединицу – Центар за образовну технологију, а новим чланом 46а Закона прописани су и послови које тај нови центар треба да обавља. Како се предвиђа, у фокусу рада будућег центра јесте израда инструмената образовне политike и реализација истраживања, што треба да осигура квалитетну интеграцију дигиталне технологије у систем образовања, чиме се постиже повећање нивоа квалитета образовања.

3. У глави IV Закона – ПРОГРАМИ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА И ЗАВРШНИ ИСПТИ – забележено је више суштинских новина.

а) Ученик основног и средњег образовања и васпитања, његов родитељ, односно други законски заступник има право да поднесе приговор на оцену из обавезног предмета, изборног програма и активности и из владања у току школске године, као и приговор на закључну оцену из обавезног предмета, изборног програма и активности и из владања на крају првог и другог полугодишта (до сада се приговор подносио на оцену из предмета и владања, као и на закључну оцену из предмета и владања).

б) Приговор се сада подноси:

- на оцену из обавезног предмета, изборног програма и активности и из владања у току школске године директору школе (до сада се директору подносио приговор из предмета и владања), а остао је рок за приговор од три дана од саопштења оцене;

- на закључну оцену из обавезног предмета, изборног програма и активности (уместо као до сада на закључну оцену из предмета), а остало је да се приговор подноси директору школе у року од три дана од дана добијања ћачке књижице, односно сведочанства, осим за ученике завршних разреда у року од 24 сата.

в) Новина је да директор сада решењем одлучује о приговору (до сада је доносио одлуку).

г) Сада директор цени:

- да ли је приговор на оцену из обавезног предмета, изборног програма и активности основан,

- да ли је оцена јавно саопштена, објазлена, односно

- да ли је оцењивање у складу са прописима,

а ако је одговор негативан по неком од питања, директор поништава оцену, (1)

појачава педагошко-инструктивни рад са наставником у установи и решењем образује комисију за проверу знања ученика, преглед и поновно оцењивање именог или другог рада ученика. Комисија има три члана, од којих су два стручна за предмет, односно област предмета.

д) Уколико се утврди да закључна оцена није изведена у складу са прописима, директор поништава и враћа оцену Одељењском већу на разматрање и закључивање, а уколико директор и након поновног разматрања и закључивања од стране Одељењског већа утврди да закључна оцена из обавезног предмета, изборног програма и активности није изведена у складу са прописима или је приговор из других разлога основан, решењем поништава закључну оцену и упућује ученика на полагање испита. Истовремено, наставник чија је оцена поништена упућује се и на стручно усавршавање за област оцењивања и комуникацијских вештина.

е) Уколико појачани педагошко-инструктивни рад у установи и стручно усавршавање наставника не дају позитиван резултат, директор је у обавези да захтева стручно педагошки надзор над радом наставника од стране просветног саветника.

ф) Ако директор у сарадњи са стручним сарадником и одељењским старешином оцени да је приговор на оцену из владања основан и да оцењивање није у складу са прописима, упућује га Одељенском већу на разматрање и поновно одлучивање, уз учешће стручних сарадника.

3) Ако директор утврди да је оцена на испиту изведена противно прописима, поништава испит и упућује ученика на поновно полагање испита, који се организује у року од три дана од дана подношења приговора. Када је поништен испит, директор образује нову комисију у чијем саставу не могу да буду чланови комисије чији је испит поништен.

2) У члану 85, који регулише васпитно-дисциплински поступак против ученика, иновиран је став 2. и додат став 3.

Иновирани став 2. овог члана прецизира да за учињену тежу повреду обавезе ученика директор закључком покреће васпитно-дисциплински поступак најкасније у року од осам дана од дана сазнања, а за учињену повреду забране из чл. 110–112. Закона закључком покреће поступак одмах, а најкасније у року од два дана од дана сазнања, о чему одмах, а најкасније наредног радног дана обавештава родитеља, односно другог законског заступника. Из овог иновираног става 2. додат је нови став 3, који прецизира следеће: „Директор води поступак и окончава га решењем.“

Новина у ставу 2. ове регулативе састоји се у томе да сада за учињену тежу повреду обавезе ученика директор закључком покреће васпитно-дисциплински поступак:

- најкасније у року од осам дана од дана сазнања, а
- за учињену повреду забране из чл. 110–112. Закона закључком покреће поступак одмах, а најкасније у року од два дана од дана сазнања.

До сада је директор имао рок од 30 дана од дана учињене повреде да закључком покрене васпитно-дисциплински поступак за теже повреде обавеза ученика и за повреде забране из чл. 110–112. Закона.

6. у глави IX Закона – ЕВИДЕНЦИЈЕ У ОБРАЗОВАЊУ И ВАСПИТАЊУ – било је највише промена. Практично, иновирање ове главе Закона било је један од главних разлога за измене Закона, али ће само неке у наставку бити укратко споменуте.

1) Задржано је основно законско решење у члану 174 – да установа води евиденције, и то:

- 1) о деци, ученицима и одраслима – обухваћеним формалним образовањем,
- 2) о родитељима, односно другим законским заступницима и
- 3) о (својим) запосленима.

У оквиру ових евиденција:

- **евиденција о деци, ученицима и одраслима и о родитељима**, односно другим законским заступницима представља скуп личних података којима се одређује њихов идентитет, образовни, социјални и функционални статус и потребна додатна образовна, социјална и здравствена подршка, у складу са Законом и посебним законом;

2) Дат је нови текст члана 175, који регулише одредбе о Јединственом информационом систему просвете. Изменама у овом члану прецизира се да Министарство успоставља ЛИСП и њиме управља уз техничку подршку службе Владе која обавља послове који се односе на чување, спровођење мера заштите и обезбеђивања сигурности и безбедности података у Државном центру за управљање и чување података, у складу са прописима којима се уређује електронска управа и информациона безбедност.

Такође, овај члан сада прецизира и податке који се уносе у прописане евиденције, као и дужност установа у погледу уноса и ажурирања података из прописаних евиденција.